

چارچوب بررسی پیامدهای توسعه کارآفرینی گردشگری روستایی

(مطالعه موردی: نواحی شیت و شیرین سو شهرستان طارم)

محمدجواد عباسی^۱ - ژیلای سجادی*^۲ - علی عبدالهی^۳

۱- دانشجوی دکترای جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشگاه شهید بهشتی تهران، ایران

۲- دانشیار جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه شهید بهشتی تهران، ایران

۳- استادیار گروه مدیریت بازرگانی، دانشگاه شهید بهشتی تهران، ایران

تاریخ پذیرش: ۸ اردیبهشت ۱۳۹۹

تاریخ دریافت: ۲۰ دی ۱۳۹۸

چکیده مبسوط

۱- مقدمه

پژوهش حاضر در پی تدوین چارچوب مناسب جهت بررسی پیامدهای فضایی توسعه کارآفرینی گردشگری روستایی می باشد و در مرحله بعد چارچوب تدوینی مورد نظر در محدوده مورد مطالعه، مورد تحلیل و آزمون قرار می گیرد. بنابراین سوال کلیدی زیر در راستای این تحقیق مطرح می شود: با کدام چارچوب و الگو؛ بررسی جامع پیامدهای فضایی توسعه کارآفرینی گردشگری روستایی امکان پذیر است؟

۲- مبانی نظری تحقیق

بطور کلی؛ می توان با در نظر داشتن تعریف و الگوی مفهومی بررسی پیامدهای توسعه کارآفرینی گردشگری، به دو گام اساسی در الگوی مورد نظر اشاره کرد:

گام اول: توجه به عوامل محیطی بستر ساز و زمینه ساز؛ متشکل از سه بعد بستر و شرایط محیطی (بعد زمینه‌ای)، ساختارهای نهادی و قانونی (بعد ساختاری)، و ویژگی‌های فردی و جمعی کارآفرینان.

گام دوم: برآیند فعالیت کارآفرینانه گردشگری می باشد که نشان دهنده کسب و کارها، استارت آپ و خدمات شکل گرفته ناشی از کارآفرینی می باشد. به عبارتی؛ در این مرحله پیامد توسعه کارآفرینی گردشگری در محصولات و خدمات؛ نمود عینی پیدا می کند و در چهار معیار اساسی زیر؛ بر اساس نگاه فرآیندی به کارآفرینی، می توان بازتاب و پیامدهای آن را مورد توجه قرار داد:

الف) نوآوری‌ها و خلاقیت های شکل گرفته در زمینه گردشگری روستایی؛

ب) فرصت شکل گرفته، رشد و توسعه صورت گرفته از طریق گردشگری در سطح محلی و منطقه‌ای که اشاره به تغییرات نسبت به گذشته دارد.

ج) سازگاری محیط زیستی کسب و کارهای شکل گرفته که می توان از طریق شاخص‌هایی مانند مصرف انرژی پایین، کاهش حجم مواد خام مصرفی، استفاده از مواد تجدیدپذیر، قابلیت برگشت پذیری تولیدات، حفاظت و رعایت اخلاق محیط زیستی، مدیریت پسماندها، استفاده از فناوری‌های سبز و زیرساخت‌های سازگار با محیط زیست هر سه مرحله را مورد ارزیابی قرار داد.

د) ارزش آفرینی اقتصادی و اجتماعی در زمینه گردشگری روستایی.

۳- روش تحقیق

پژوهش حاضر از نظر نوع؛ کاربردی و از نظر ماهیت توصیفی-اکتشافی، ابزار گردآوری داده‌ها؛ پرسش نامه محقق ساخته که روایی گویه‌های پرسشنامه از دیدگاه کارشناسان و از طریق روش آلفای کرونباخ پرسشنامه مسئولین محلی ۰/۸۷۶ و صاحبان کسب و کارها ۰/۹۱۱ بر آورد و پایایی آن تایید شده است.

جامعه آماری کارشناسان، مدیران محلی و صاحبان مجموعه های گردشگری روستاهای گردشگر پذیر دهستان درام و چورزق که با روش نمونه گیری غیراحتمالی هدفمند؛ تعداد ۲۷۷ خانوار از صاحبان مجموعه های گردشگری و شاغلین مرتبط با فعالیت گردشگری جهت نمونه گیری انتخاب شدند. روش جمع آوری اطلاعات میدانی- کتابخانه‌ای و تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از تجزیه و تحلیل نتایج حاصل از پرسشنامه؛ از طریق نرم افزار SPSS و روش مدل سازی معادلات ساختاری (SEM) با استفاده از

* نویسنده مسئول:

www.SID.ir

آدرس: گروه جغرافیای انسانی و آمایش، دانشکده علوم زمین، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.

پست الکترونیکی: Email: j_sajadi@sbu.ac.ir

وابسته پیامدهای کارآفرینی گردشگری معنادار بوده و تأثیر گذارند و شاخص فرصت های شکل گرفته با رشد و توسعه حاصل از کارآفرینی با رتبه اول و بیشترین اثربخشی را در پیامدهای توسعه گردشگری بر محدوده مورد نظر داشته است. همچنین؛ شاخص ارزش آفرینی اجتماعی و اقتصادی رتبه دوم، شاخص نوآوری و خلاقیت؛ رتبه سوم و نهایتاً شاخص سازگاری محیط زیستی در رتبه چهارم اثر گذاری در پیامدهای توسعه گردشگری قرار دارند. نتیجه حاصل را می توان با این استدلال بیان کرد که ساختارهای نهادی و رویه های قانونی توسعه کارآفرینی؛ از منظر بروز پیامدهای مثبت در زمینه بروز شناخت فرصت توسط کارآفرینان و ارزش آفرینی اقتصادی و اجتماعی؛ موثر عمل کرده اما در زمینه بروز نوآوری و خلاقیت کارآفرینانه در حد متوسط و در زمینه سازگاری محیط زیستی فعالیت های کارآفرینی گردشگری ضعیف عمل می کند. همچنین، بر حسب شاخص های انتخابی و بر اساس آزمون معادلات ساختاری، الگو و چارچوب تدوینی بررسی پیامدهای توسعه کارآفرینی گردشگری ارائه شده این پژوهش؛ تبیین کننده معنادار و قابل قبول در راستای تأثیر عوامل چهارگانه ذکر شده بر بررسی پیامدهای توسعه کارآفرینی گردشگری در محدوده مورد مطالعه دارد

کلیدواژه ها: پیامدهای کارآفرینی گردشگری؛ مدلسازی معادلات ساختاری؛ پیامدهای گردشگری روستایی؛ گردشگری روستایی.

تشکر و قدردانی

پژوهش حاضر برگرفته از رساله دکتری نویسنده اول (محمدجواد عباسی)، گروه جغرافیای انسانی و آمایش، دانشکده علوم زمین، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران است.

نرم افزار AMOS استفاده شده که به بررسی سهم و ارتباط عوامل چهارگانه موثر در پیامدهای توسعه کارآفرینی گردشگری روستایی پرداخته شده است.

۴- یافته های تحقیق

با استفاده از نظر خبرگان با تکنیک AHP در ارائه الگوبه عنوان افراد دارای سابقه علمی و مطالعاتی، محدود به میزان بررسی قدرت تبیین کنندگی شاخص ها بود و بر اساس وزن نهایی معیارهای کلان و شاخص های آنها، در مجموع همه شاخص های طراحی شده مورد تأیید جامعه خبرگان است. مدل نظری کلان پیامدهای عناصر کارآفرینی بر توسعه گردشگری محدوده مورد مطالعه (نمودار مسیر روابط علی و همبستگی متغیرهای مکنون و اثرات شاخص ها بر محدوده مورد مطالعه) نشان داد، شاخص فرصت شکل گرفته، رشد و توسعه گردشگری با ۹۸٪ در رتبه اول اثرگذاری، شاخص شاخص ارزش آفرینی اقتصادی و اجتماعی با ۸۷٪ در رتبه دوم، شاخص نوآوری و خلاقیت شکل گرفته با امتیاز ۴۳٪ در رتبه سوم و نهایتاً شاخص سازگاری محیط زیستی با ۳۸٪ در رتبه چهارم تأثیر گذاری بر محدوده مورد مطالعه قرار گرفته است. بررسی برازندگی و نیکویی برازش مدل ساختاری پیش فرض شاخص نیکویی برازش GFI برابر با ۹۰۱٪ می باشد که حاکی از قابل قبول بودن آماره می باشد. مقدار RMSEA ۰۷۹٪ و مقدار این آماره نشان می دهد که مدل از برازش قابل قبول برخوردار است.

۵- بحث و نتیجه گیری

در ارائه الگوی تجربی از نتایج به دست آمده در گروه صاحبان کسب و کارها استفاده شده است زیرا از آنجایی که هدف مطالعه تمرکز بر روی کارآفرینی می باشد نتایج تحلیل ها نشان می دهد معادله ساختاری در هر رابطه بین چهار متغیر مکنون مستقل فوق و متغیر

Use your device to scan and read the article online

How to cite this article:

Abbasi, M. J., Sajjadi, J. & Abdollahi, A. (2020). Framework for studying consequence of rural tourism entrepreneurship development (Case study: Shit and Shirin Sou areas of Tarom County). *Journal of Research & Rural Planning*, 9(2), 105-120.

<http://dx.doi.org/10.22067/jrpp.v9i4.85180>